

Hälso- och sjukvårdsavdelningen
Ragna Kihlström, LSS-handläggare
Ulf Sjöberg, jurist
Vera Gustafsson, utredare

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet "Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Sammanfattning

Landstinget i Uppsala län vill med detta yttrande framföra sina synpunkter på betänkandet "Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning" (SOU 2008:77).

Sammanfattningsvis menar landstinget att det är mycket angeläget att behålla LSS som en rättighetslag för att skydda de personer som har de största behoven och för att ge den enskilde möjligheter till rättslig prövning av sin sak.

Landstinget väljer att huvudsakligen kommentera de delar av utredningen som berör landstingets ansvarsområde, d.v.s. insatsen "särskilt expertstöd" (nuvarande insatsen rådgivning av annat särskilt personligt stöd). Landstinget vill särskilt lyfta fram följande punkter:

- Det är bra att namnet på den nuvarande insatsen "rådgivning och annat särskilt personligt stöd" ändras till "särskilt expertstöd".
- Det är riktigt att Landstinget behåller ansvaret för det särskilda expertstödet samt att kommunerna i övrigt ska ha huvudansvaret för LSS-insatserna.
- Särskilt expertstöd ska kunna ges även till närstående.
- Statsbidraget bör bibehållas i samma omfattning som tidigare, och särskilt riktas till LSS-lagstiftningens målgrupp.

Landstingets allmänna synpunkter på utredningen

LSS-lagstiftningen har funnits 14 år, och är en viktig förutsättning för att uppnå de nationella handikappolitiska målen. Begreppet goda levnadsvillkor är särskilt viktigt för personer med omfattande funktionsnedsättningar. Det är därför mycket angeläget att behålla LSS som en rättighetslag för att skydda de personer som har de största behoven.

Många av de förändringar som föreslås i slutbetänkandet av LSS-kommittén är angelägna. Särskilt bra är det att barnperspektivet lyfts fram och förtydligas och att det blir tydligare regler och krav kring personlig assistans. Landstinget ställer sig också bakom förslaget att personkretsen behålls och att autismspektrumtillstånd som begrepp införs.

Landstinget delar utredningens uppfattning att personer med psykiska funktionsnedsättningar och som tillhör personkrets tre bör ha rätt till daglig verksamhet. Landstinget menar dock att hela personkrets tre borde ges samma möjlighet/rätt.

Landstinget saknar att utredningen inte tar upp något om rätten till att ha personal med sig under sjukhusvistelse. Detta gäller både barn och vuxna som bor i bostad med särskild service. Landstinget menar att situationen skulle behöva ses över och gärna regleras i lagstiftning.

Landstingets synpunkter på avsnittet "Personligt stöd och individuell planering, 7.6.4 Överväganden och förslag"

Särskilt expertstöd

I utredningen föreslås att den nuvarande insatsen "rådgivning och annat särskilt personligt stöd" ska benämnas "särskilt expertstöd". Landstinget ställer sig positivt till namnändringen då den nuvarande benämningen är svårkommunicerad. Vardagsbenämningen "råd och stöd" kan dessutom förväxlas med den kommunala råd- och stödverksamheten.

Landstinget delar utredningens uppfattning att insatsen ska behållas som ett ansvar för landstinget. Inom landstingen finns både kompetens och en uppbyggd organisation som motsvarar insatsens tankar och syften. Landstingens större upptagningsområde innebär dessutom att kompetensen kan bevaras och utvecklas.

Utredningen använder sig av och beskriver särskilt expertstöd som en social tjänst, vilket landstinget anser vara en alltför otydlig beskrivning som dessutom kan leda tanken fel. Landstingets primära uppgift är att ge en god hälso- och sjukvård och inte att tillhandahålla sociala tjänster eller insatser. Utredaren skriver att kompetensen med sociala tjänster vanligtvis bara finns inom landstingen. Detta kan leda till oklarhet om vad som avses och bör därmed förtydligas. Som landstinget uppfattar insatsen rådgivning och annat personligt stöd enligt den nuvarande lagstiftningen så kan insatsen *ges av samtliga experter inom landstinget*, men karaktären på insatsen kan inte avse behandling enligt hälso- och sjukvårdslagen. I propositionen 1992/93:159 ges exempel på yrkeskategorier som inte leder tanken till sociala tjänster utan snarare till en mellanform mellan behandlande insatser och sociala insatser med betoning av insatsen som ett expertstöd, både till den enskilde men också till hans/hennes nätverk.

I prop 1992/93:159 (sid. 59) anges att grunden för rådgivning och annat personligt stöd är att "personer som omfattas av den nya lagen skall tillförsäkras rätten till *expertstöd*. Sådant stöd skall kunna ges av företrädare för yrkeskategorier som t.ex. kurator, psykolog, sjukgymnast, förskolekonsulent, talpedagog, logoped, arbetsterapeut och dietist. Insatserna skall vara ett komplement till t.ex. habilitering, rehabilitering och social-

tjänst”. Exemplifieringen av yrkesbenämningar i propositionen leder till en tydlighet avseende insatsens innehåll och kvalitet jämfört med det nuvarande förslaget.

Landstinget menar att utredningens försök att definiera insatsen inte tillför de klagörande kvalitetsaspekter som skulle vara önskvärt. Enligt utredningen ska insatsen handla om

- information
- kartläggning, planering och vägledning
- kontaktstöd

Landstinget menar att första punkten, som man kan förstå den, redan finns reglerad som en uppgift för myndighet enligt förvaltningslagen. Beträffande den andra punkten, så menar landstinget att den för att kunna leda till ett beslut från myndigheten behöver innehålla en ytterligare kvalitet och kompetens utöver den kartläggning, planering och vägledning som är förknippad med den utredning som föregår ett beslut. Den tredje punkten om kontaktstöd behöver förtydligas med en annan benämning för att uppfattas som något som till sin kvalitet skiljer sig från det som hälso- och sjukvård kan omfatta enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Generellt sett anser landstinget att utredningen ibland använder begrepp som gör texten svår att tolka. På sidan 688, andra stycket, använder utredaren t.ex. begreppet ”andra moment”. Här behöver det förtydligas vad som avses, t.ex. genom exemplifiering. I samma stycke använder utredaren begreppet ”reklamationsfunktion”, som även det är svårt att tolka. Redan av förvaltningslagen framgår att myndigheten har en skyldighet att vägleda personer till rätt myndighet eller instans, inklusive stöd enligt hälso- och sjukvårdslagen (t.ex. habilitering och rehabilitering). Insatsen rådgivning och annat särskilt personligt stöd har kommit att bli en viktig sammanhållande insats som bidrar till goda levnadsvillkor i det dagliga livet för människor med funktionsnedsättning.

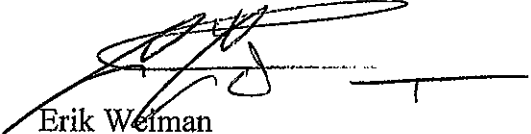
I utredningen föreslås vidare att det särskilda expertstödet ska inriktas mot den enskilde. Landstinget menar dock att även närstående – och då inte enbart föräldrar till barn med omfattande funktionsnedsättningar - är viktiga i den enskildes nätverk vilket gör att de bör kunna omfattas av insatsen.

Statsbidraget för rådgivning och annat personligt stöd

Landstinget anser att det riktade statsbidraget för rådgivning och annat särskilt personligt stöd har bidragit till att driva på utvecklingen av insatser som kommit LSS-lagstiftningens målgrupp tillgodo. De flesta landsting har satsat på att bygga ut det generella stödet till personer med funktionsnedsättningar, bl.a. genom en utveckling av mångprofessionella team och därmed även insatser som kan karaktäriseras som rådgivning och annat särskilt personligt stöd. Detta innebär att statsbidraget har gått till målgruppen även om det inte syns i statistiken över antalet beviljade råd- och stödsatser. Landstinget delar därför inte utredningens argument och motsätter sig kommitténs förslag om en halvering av statsbidraget. I vårt landsting har vi valt en modell som innebär att majoriteten av statsbidraget avsätts och fördelas till riktade insatser inom vissa av landstingets verksamheter (habilitering, neurologi, psykiatri, barnsjukvård och logopedi), som arbetar med den aktuella målgruppen (personkrets tre). Den totala kostnaden

för det som kan definieras som råd- och stödinsatser är dock sannolikt avsevärt större än det belopp som statsbidraget uppgår till.

Landstinget menar vidare att förslaget att inte fortsättningsvis rikta statsbidraget kan innebära en risk för att bidraget i framtiden inte tillfaller LSS-lagstiftningens målgrupp.

Erik Weiman
Landstingsstyrelsens ordförande

Gunilla Rönn Ekelund
Landstingsstyrelsens sekreterare